

Nybro kommun
kommun@nybro.se

Rektorn vid Orrefors skola
Anders.thomas@nybro.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Orrefors skola
i Nybro kommun

Tillsyn i Orrefors skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nybro kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Orrefors skola besöktes av Skolinspektionen den 22 november 2012.

Fakta om skolan

Orrefors skola ligger i samhället Orrefors knappt två mil nordväst om tätorten Nybro. I skolan, som omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–6, finns vid tiden för Skolinspektionens tillsyn 112 elever. Nio av dessa elever går i förskoleklass. Skolan har åldershomogena grundskoleklasser och verksamheten är organiserad i två arbetslag med var sin samordnare. Skolan leds av en rektor som också är rektor för Örsjö skola och Fleröhopp skola. Dessa skolenheter redovisas i separata beslut.

Skolans egna resultatsammanställningar för år 2012 visar att 63 procent av eleverna når kunskapskraven i svenska och att 45 procent av eleverna når kunskapskraven matematik i årskurs 3. För elever i årskurs 6 når alla elever kunskapskraven i bild, slöjd och teknik. I övriga ämnen är det flera elever som inte når kunskapskraven. I engelska är det 69 procent, matematik 56 procent och i svenska är det 57 procent av eleverna som når kunskapskraven.

Helhetsbedömning

Orrefors skola ger inte alla elever möjlighet att nå de kunskapskrav som ska uppnås. Det är särskilt allvarligt att det är så många elever som inte når kunskapskraven i flera ämnen i både årskurs 3 och årskurs 6. För att ge alla elever möjlighet att nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt måste rektorn och huvudman snarast utveckla skolans kvalitetsarbete så att skolans verksamhet synliggörs såväl på individ-, grupp- som skolnivå. Detta utgör sedan en nödvändig grund för skolan i sitt arbete med att formulera behov, vidta åtgärder och hantera resurser i syfte att förbättra skolans arbete med att nå bättre resultat.

För att ge alla elever möjlighet att nå kunskapskraven måste rektorn försäkra sig om att det särskilda stödet utgår från elevens behov och ges på det sätt och i den omfattning som eleven har rätt till. Rektorn måste därför se till att skolans beslut om åtgärdsprogram och val av stödåtgärderna; särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång, utgår från elevernas behov. Detta för att elev och lärare men även vårdnadshavare ska kunna förstå sambandet mellan elevens behov och den undervisning som skolan beslutar om. En elev som vet varför och dessutom tror på att undervisningen kommer att ge bättre resultat, har bättre utsikter att nå sina mål än en elev som inte känner sig delaktig i detta. Med en tydlig och specifik beskrivning av behov och åtgärder får skolan även en god utgångspunkt i sitt arbete med att utvärdera sina insatser.

Den skriftliga individuella utvecklingsplanen utgör en del i arbetet med att ge alla elever den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Rek-

torn och lärarna behöver därför se till att samtliga omdömen håller god kvalitet och att elever och föräldrar får information om elevens kunskapsutveckling i de ämnen som eleven har undervisning i.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nybro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten som genomförs som ett led i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. I läroplanen anges att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Av tillsynen framgår att skolan arbetar med att ge eleverna inflytande genom exempelvis klassråd, elevråd och utvärdering av veckans undervisning. Det finns dock ingen dokumenterad planering över hur skolan ska arbeta framöver med att ge eleverna inflytande, och hur formerna för detta ska anpassas efter elevernas ålder och mognad.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att det finns en planering över hur utformningen av inflytandet ska se ut på skolan.

Författning

4 kap. 4, 6, 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller rutiner för rektorns anmälningsskyldighet till huvudmannen.
- Säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under kommande året samt en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Av skollagen framgår att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förkommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår bland annat att för att kunna bedriva ett systematiskt arbete mot kränkande behandling är det lämpligt att de rutiner som behövs finns samlade i skolans plan mot kränkande behandling.

Tillsynen visar att lärarna på Orrefors skola känner till bestämmelsen om anmälningsskyldighet och att rektorn har tydliggjort att alla fall av kränkande behandling ska dokumenteras och rapporteras. I den plan mot kränkande behandling som skolan följer finns rutiner för personalens anmälningsskyldighet men däremot framgår inte vilka rutiner som gäller för rektors anmälningsskyldighet till huvudman.

Rektor måste se till att rutiner för rektorns anmälningsskyldighet till huvudmannen finns dokumenterade, lämpligen i skolans plan mot kränkande behandling.

Planen mot kränkande behandling

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Som en del i detta arbete framgår av skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året och en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Orrefors skola med förskoleklass och årskurserna 1–6 har en plan mot kränkande behandling för läsåret 2012/13. Till vissa delar motsvarar planen författningarnas krav. Planen innehåller bland annat, olika främjande insatser och rutiner som ska följas när kränkning sker. De förebyggande insatserna och målen för skolans arbete mot kränkande behandling är generellt formulerade och saknar tydlig förankring till skolans

specifika miljö. Detta medför att det i planen saknas en redogörelse för de konkreta åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året, kopplade till resultatet av en aktuell kartläggning av situationen på skolan. I planen saknas också en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Sammantaget måste rektorn säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse av de åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under kommande året, samt en redogörelse för hur tidigare års planerade åtgärder har genomförts.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att rektorn ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds oavsett vilket ämne det gäller.
- Säkerställa att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.
- Säkerställa att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.
- Säkerställa att studiehandledning på modersmålet ges till elever som har behov av det.
- Se till att rektor fattar beslut om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Säkerställa att beslut om anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp fattas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev inte befaras nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska då se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) framgår att rektorn har ansvaret för att skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Uppgifter från Orrefors skola visar att det finns en oroväckande hög andel elever på skolan som inte når kunskapskraven. Exempelvis visar skolans egna resultatsammanställningar för 2012 att 37 procent av eleverna inte når kunskapskraven i svenska och att 55 procent av eleverna inte når kunskapskraven matematik i årskurs 3. För elever i årskurs 6 är det i engelska 31 procent, i matematik 44 procent och i svenska 43 procent av eleverna som inte når kunskapskraven. Det är bara i bild, slöjd och teknik som alla elever når kunskapskraven.

Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter från elevhälsan framgår att det finns elever på skolan som inte ges det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver. Det är även oklart om behovet av särskilt stöd utreds i alla ämnen för alla elever som är i behov av det. Av intervjuerna framkommer också att det är många elever som har behov av särskilt stöd, men skolan har begränsade resurser. Särskilt stöd ges till de elever som för tillfället har mest akuta behov. Detta medför exempelvis att det finns elever som är i behov av studiehjälper på modersmålet som inte ges detta stöd. Inte heller utgör de åtgärdsprogram som utarbetas på skolan ett underlag för att skapa en överblick av behoven. Åtgärdsprogrammen saknar information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas vilket medför att rektorn får svårt att följa hur arbetet med särskilt stöd fungerar och vilka resultat de olika åtgärderna resulterar i.

Sammantaget måste rektorn säkerställa att behovet av särskilt stöd utreds och ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Rektor ska även säkerställa att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev ska ges särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Om utredningen istället visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska det fattas ett beslut om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

Vidare framgår av skollagen att åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn. Rektorn kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Åtgärdsprogrammet eller beslutet om att inte utarbeta åtgärdsprogram är de formella besluten och det är dessa som ska skrivas under av beslutsfattaren samt innehålla en tydlig information om möjligheten att överklaga beslutet.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25) för arbete med åtgärdsprogram framgår bland annat att det är viktigt att åtgärdsprogrammet innehåller en beskrivning av de åtgärder skolan avser att vidta med en tydlig ansvarsfördelning och att fokus måste ligga på de åtgärder skolan har ansvar för.

På Orrefors skola utarbetas åtgärdsprogram för elever som ska ges särskilt stöd i framförallt svenska, matematik och engelska. I övriga ämnen utreds som tidigare nämnts inte säkert elevens behov av särskilt stöd. Därmed finns en risk att åtgärdsprogram inte utarbetas utifrån elevens hela stödbehov. Skolinspektionen har tagit del av några exempel på åtgärdsprogram som utarbetats på skolan. Åtgärdsprogrammen är inte utformade som beslut och de är inte underskrivna av beslutsfattaren. Åtgärdsprogrammen saknar även information om hur de kan överklagas.

Av åtgärdsprogrammen framgår elevens behov och även skolans åtgärder för att tillgodose behoven. I något fall är åtgärder generellt beskrivna och skolan lägger över ansvaret på eleven, exempelvis som i formuleringen "arbeta aktivt på lektionerna och fråga om hjälp när du inte förstår". Otydligheten medför bland annat att åtgärdsprogrammet kan bli svårt att utvärdera. Åtgärdsprogrammen saknar också information om hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogrammet fattas.

Rektorn ska se till att åtgärdsprogrammen utformas som beslut och att det tydligt framgår hur besluten kan överklagas. Av åtgärdsprogrammen ska även framgå konkret hur behoven ska tillgodoses med ett tydligt fokus på skolans ansvar och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Beslut om särskild undervisningsgrupp

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får rektor besluta om att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör. Vidare följer av förvaltningslagen att det normalt måste finnas en motivering till ett beslut. Ett beslut om placering i en särskild undervisningsgrupp bör alltid vara begränsat i tid och placeringen ska regelbundet omprövas.

Skolinspektionen har tagit del av beslut om placering i särskild undervisningsgrupp upprättade på Orrefors skola. I dessa saknas motivering för beslutet. I den besvärshänvisning som finns på dokumentet saknas även information om att ett eventuellt överklagande ska ske inom tre veckor från den dag som vårdnadshavaren och eleven får del av beslutet.

Rektorn måste säkerställa att besluten om att stödet ska ges i särskild undervisningsgrupp innehåller en motivering till beslutet. Rektorn ska även se till att det av beslutet om särskild undervisningsgrupp tydligt framgår inom vilken tid beslutet kan överklagas.

Beslut om anpassad studiegång

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får rektorn besluta om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Vidare följer av förvaltningslagen att det normalt måste finnas en motivering till ett beslut.

Enligt Skolinspektionen måste ett beslut om anpassad studiegång vara väl underbyggt och dokumenterat, då det kan innebära en reducerad lärotid och därmed få långtgående konsekvenser för en elev. Beslutet ska innehålla en motivering där det bland an-

nat ska framgå vilka pedagogiska överväganden som ligger till grund för beslutet samt hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll utifrån elevens specifika behov.

Skolinspektionen har tagit del av flera beslut om anpassad studiegång som fattats på Orrefors skola. De motiveringar som finns i besluten är bristfälliga, då de enbart anger vilka ämnen som berörs. Det framgår inte hur dessa ämnen berörs och inte heller vilka pedagogiska överväganden som legat till grund för besluten. I den besvärshänvisning som finns saknas även information om att ett eventuellt överklagande ska ske inom tre veckor från den dag som vårdnadshavaren och eleven får del av beslutet.

Rektorn måste därför se till att de beslut som fattas om anpassad studiegång innehåller en motivering. Rektorn ska även se till att det av beslutet om anpassad studiegång tydligt framgår inom vilken tid beslutet kan överklagas.

Författning

3 kap. 8–12 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

20 § förvaltningslagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att lärarna är väl förtrodda med regelverket som gäller för betygssättning.
- Se till att informationen vid utvecklingssamtalet grundar sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven i läroplanen.
- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Bedömning i förhållande till kunskapskraven och betygssättning

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Av prop. 2009/10:165 framgår att rektorn ska se till att lärarna är väl förtrodda med det regelverk som gäller och i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Av läroplanen framgår att betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg. Vidare ska läraren, enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt

utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Läraren ska också vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2011:149) om planering och genomförande av undervisningen framgår bland annat att det är viktigt att elevernas kunskaper bedöms på ett likvärdigt sätt oavsett i vilken klass eller skola de går eller i vilken del av landet de bor. Lärare behöver därför regelbundet diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Detta kan till exempel ske genom att lärare gemensamt diskuterar och samlar en variation av elevarbeten som representerar kravnivåerna. Sådana diskussioner och analyser bidrar till att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven och främjar därmed en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper.

Tillsynen vid Orrefors skola visar att skolans lärare ännu inte är tillräckligt förtrogna med kunskapskraven för att kunna utvärdera och bedöma varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till dessa. Lärarna uttrycker osäkerhet gällande de olika betygsnivåerna och bedömning av elevers förmågor. Skolans arbete med att utveckla personalens kompetens inom området bedömning och betygssättning sker sporadiskt och saknar en tydlig inriktning.

Såväl lärare som rektorn anser att skolans arbete med den nya läroplanen och kursplanerna inte varit tillräckligt för att lärarna ska känna sig trygga i att bedömningarna av elevernas kunskaper i relation till kunskapskraven blir rättvisa och likvärdiga. Exempelvis beskriver lärare att de själva i flera fall enskilt måste tolka kursplaner utan att de ges möjlighet att diskutera kriterier, bedömningar och betyg inför kommande terminsavslutning tillsammans med andra betygssättande lärare. Lärarna efterfrågar ytterligare tillfällen för pedagogiska diskussioner på den egna skolan för att gemensamt kunna utveckla former för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att lärarna är väl förtrogna med det regelverk som gäller för betygssättningen.

Skriftliga individuella utvecklingsplaner

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:16) om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra, och vad eleven och vårdnadshavaren kan göra, för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Omdömena ska inte innehålla beskrivningar eller värderingar av elevens personliga egenskaper.

Lärarna på Orrefors skola genomför utvecklingssamtal varje termin och i samband med dessa utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner för eleverna. Skolinspektionen har tagit del av exempel på utvecklingsplaner upprättade under vårterminen 2012. Kvaliteten varierar i de omdömen som lärarna skrivit. Vissa omdömen ger god information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven medan andra saknar en sådan beskrivning. I vissa ämnen framgår endast vilka delar av det centrala innehållet som undervisningen behandlat och i några omdömen beskrivs och bedöms elevens intresse, attityd och aktivitet. Det framgår dessutom inte alltid konkret och tydligt vilka insatser som skolan behöver vidta för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Istället beskrivs insatserna mer generellt, som exempelvis att skolan ska "påminna och fixa bra material".

Sammantaget måste rektorn se till att informationen vid utvecklingssamtalet grundar sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven i läroplanen. De skriftliga individuella utvecklingsplanerna måste också utarbetas enligt författningarnas krav, så att dessa kan vara ett verktyg för att synliggöra elevens kunskapsutveckling och utvecklingsmöjligheter för elev och vårdnadshavare.

Författning

3 kap. 14 § skollagen

10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11 2.7 Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn ser till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella styrdokumentet.
- Se till att rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Säkerställa att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektor beslutar om sin enhets inre organisation. Av skollagen framgår vidare att rektor ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella mål som finns för utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Läroplanen anger att rektor, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och ut-

värderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår bland annat att rektorn bör se till att dokumentationen av skolans kvalitetsarbete är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingssatser. Vidare bör rektorn skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet. Av dessa allmänna råd framgår också att det är angeläget att rektorn ser till att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet systematiseras och samlas så att den går att analysera. Personal, elever och vårdnadshavare behöver en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling.

Sedan maj 2012 finns en ny rektor för Orrefors, Flerohopp och Örsjö skola. Rektor har sitt kontor på Orrefors skola. Rektor anger att han under de första månaderna av sin tjänstgöring har fokuserat på att lära känna verksamheten. Däremot har rektorn vid tiden för tillsynen ännu inte tagit tydliga initiativ för att utveckla utbildningen trots att det finns ett stort behov av att förbättra elevernas kunskapsresultat. Rektor har tankar om olika förbättringsåtgärder men dessa är inte tydliggjorda för personalen.

Av Skolinspektionens tillsyn framgår flera exempel på att skolans dagliga arbete inte är systematiskt inriktat mot att de nationella målen uppfylls. Vidare finns exempel på att den pedagogiska personalen inte alltid arbetar utifrån de nationella styrdokument. Samtidigt konstateras att rektorn inte säkerställt att de skyldigheter som följer av författningarna fullgörs, exempelvis utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram.

Under innevarande läsår väntar skolan på att börja använda ett centralt uppföljningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet. Detta system är ännu inte introducerat i skolorna vilket medför att rektorn i väntan på det genomför tillfälliga lösningar för skolans kvalitetsarbete.

På skolan finns ingen dokumentation som ger en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för läsåret 2011/2012. Däremot har skolan en planering av verksamheten för läsåret 2012/2013 med prioriterade mål som exempelvis läsning och läsförståelse.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolenhetens pedagogiska ledarskap och systematiska kvalitetsarbete. Rektor tar inte, vid tiden för Skolinspektionens tillsyn, ett tydligt ansvar för att utbildningen inriktas på de nationella målen och för att det vid skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och dokumentation.

Författning

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Josefin Brüde Sundin och Sofia Lindstrand deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Jon Torkelstam
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).